گزارش

محمدرضا سوری

گرد و خاک آماده حمله شد! ۷ استان در آماده باش

دامنه‌دار شدن خشکسالی و کاهش بارش‌ها در استان‌های مختلف کشور از جمله دلایلی است که سبب شده تا این روزها بیشتر مناطق کشور با پدیده‌ای به نام خیزش گرد و خاک مواجه شوند. این معضل در حالی رخ می‌دهد که به رغم برخی از تلاش‌ها برای کاهش این آلودگی روز به روز بر تعداد استان‌هایی که دچار این مشکل هستند، افزوده شده و در حال حاضر هفت استان جدید را نیز درگیر خود کرده است؛ موضوعی که موجب شد تا مدیر کل پیش‌بینی و هشدار سریع سازمان هواشناسی کشور روز گذشته اعلام کند: «با وجود جوی پایدار در اکثر شهرهای کشور در پی وزش باد در استان‌های خوزستان، بوشهر، سمنان، قم، مرکزی، تهران و اصفهان شاهد خیزش گرد و خاک در این مناطق خواهیم بود.»

تداوم کاهش بارندگی‌ها در کنار مصرف و تبخیر بالای ذخایر آبی تالاب‌ها و دریاچه از جمله دلایلی است که موجب شده تا روز به روز بر تعداد کانون ریزگردها در استان‌های مختلف کشور افزوده شود به طوری که در حال حاضر علاوه بر استان‌های خوزستان و ایلام، سایر استان‌ها را نیز درگیر خود سازد. به گفته کارشناسان در حال حاضر دو منشأ داخلی و خارجی از جمله عوامل بروز و یا شدت گرفتن ریزگردها در برخی از استان‌های کشور هستند. یکی از کارشناسان محیط‌زیست در این خصوص می‌گوید: «یکی از کانون‌های تولید و انتشار گرد و غبار در داخل کشور، پدیده بادی محلی-فصلی ۱۲۰ روزه در استان‌های جنوب شرق ایران از جمله استان سیستان و بلوچستان و دامنه‌های کوه‌های استان‌های خراسان جنوبی، خراسان رضوی و وجود دو کویر بزرگ در ایران حاشیه استان‌های کرمان و یزد و اراضی بیابانی در جنوب و جنوب غرب است.» داریوش عباسی می‌افزاید: «اما عامل دیگر که باید از آن نام برد خارجی است به طوری که از سال ۱۳۸۵ تاکنون منشأهای فرامرزی جدید اغلب نواحی غرب و جنوب غربی کشور را با فراوانی و شدت بیشتر تحت تأثیر قرار داده‌اند که منبع آنها کشور عراق و شرق سوریه است هرچند مناطق دیگر از جمله بخش‌هایی از اردن، کویت و شمال عربستان نیز در ایجاد گرد و خاک بر روی ایران نقش دارند.» وی ادامه می‌دهد: «از آنجا که روش‌های مختلفی برای برخورد با این پدیده وجود دارد لذا این مهم می‌طلبد تا برای کاهش آن اقدامات مؤثرتر انجام داد؛ چراکه بی‌توجهی به حل این معضل می‌تواند هزینه‌های جانبی را به‌شدت بالا ببرد.

■ خوزستان و ایلام و حالا ۶ استان دیگر

در حالی که تا چند سال قبل تنها خوزستان و ایلام درگیر پدیده ریزگردها بودند، اما با گسترش خشکسالی‌ها و کمبود منابع آبی این روزها استان‌های بیشتری درگیر این موضوع شده‌اند که به عنوان نمونه می‌توان به استان‌های بوشهر، سمنان، قم، مرکزی، تهران و اصفهان اشاره کرد. روز گذشته بود که کارشناسان سازمان هواشناسی از بروز خیزش گرد و خاک در هفت استان کشور خبر دادند. مدیر کل پیش‌بینی و هشدار سریع سازمان هواشناسی کشور در این رابطه می‌گوید: «با وجود جوی پایدار در اکثر شهرهای کشور، در پی وزش باد در استان‌های خوزستان، بوشهر، سمنان، قم، مرکزی، تهران و اصفهان شاهد خیزش گرد و خاک در این مناطق خواهیم بود.» احد وظیفه می‌افزاید: «همین مدت در مناطقی از شمال شرق، شرق، جنوب شرق و دامنه‌های جنوبی البرز مرکزی و شرقی از جمله استان‌های سمنان، قم، مرکزی، جنوب تهران و بخش‌هایی از اصفهان وزش باد شدید پیش‌بینی می‌شود که در برخی مناطق همراه با خیزش گرد و خاک خواهد بود.» با تأملی به این اظهارات که بیانگر افزوده شدن تعداد استان‌های درگیر با ریزگردهاست باید به این نکته مهم توجه کرد که رفع این معضل نیاز به عزمی جدی و همگانی دارد؛ چراکه در صورت بی‌توجهی به حل آن تأثیرات منفی آن می‌تواند در درازمدت گریبانگیر سایر استان‌ها نیز شود.

۴۲ درصد صنایع دستی عشایر کشور در آذربایجان‌غربی تولید می‌شود

آذربایجان غربی

مدیر کل امور عشایر آذربایجان غربی از تولید ۱۵ هزار تن گوشت قرمز توسط عشایر آذربایجان غربی خبر داد.

بهرام زینال‌زاده گفت: عشایر آذربایجان غربی در تولیدات دامی و کشاورزی نقش بسیار مهمی دارند و نیمی از تولیدات دامی استان در اختیار عشایر بوده و یک سوم گوشت قرمز استان را به مقدار بیش از ۱۵ هزار تن تولید کرده و ۵۰ هزار تن شیر و ۳ هزار تن پوست و پشم تولید می‌کنند. وی افزود: آذربایجان غربی بر اساس شاخص‌های سازمان امور عشایری و سازمان برنامه‌ریزی و بودجه، سومین استان عشایری کشور بوده و عشایر این استان با ۱۵ هزار و ۵۹۹ خانوار و جمعیت بالغ بر ۱۰۳ هزار و ۹۲۷ نفر از ۱۲ ایل و ۲۱ طائفه مستقل هستند و در ۱۶ شهرستان و ۸۰۰ روستا پراکنده بوده که از این تعداد روستا ۳۳۶ روستا مطلقاً محل خانه‌گزینی عشایر است. زینال‌زاده ادامه داد: عشایر استان در ۶۰ هزار هکتار باغ و زمین کشاورزی بیش از ۳۲۰ هزار تن محصولات کشاورزی تولید می‌کنند و در این رابطه رتبه نخست کشوری را کسب کرده‌اند که ارزش این تولیدات ۵۰۰ میلیون تومان در سال برآورد می‌شود. وی در خصوص مراتع موجود در قلمرو زیستی عشایر خاطرنشان کرد: بر اساس برآوردهای صورت گرفته از ۲ میلیون و ۶۷۰ هزار هکتار مرتع آذربایجان غربی حدود ۶۰ درصد آن یعنی یک میلیون و ۶۱۵ هزار هکتار مرتع در قلمرو زیستی عشایر استان است. زینال‌زاده اذعان داشت: عشایر آذربایجان غربی در تولید صنایع دستی غیر داری مانند کلاه، دستکش، جوراب، پاپوش و گیوه با تولید ۱۹ هزار کالا ۴۲ درصد از تولیدات کل عشایر کشور را به خود اختصاص داده و رتبه نخست را کسب کرده‌اند و در زمینه تولید صنایع دستی از جمله قالی و قالیچه با ۱۵ هزار و ۷۰۰ متر مربع در سال ۱۰ درصد از تولیدات داری کشور را تأمین می‌کنند.

اردبیل مقام اول در پرداخت تسهیلات اشتغال کشور

اردبیل

معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی جهاد کشاورزی استان اردبیل از کسب رتبه نخست استان در پرداخت تسهیلات اشتغالی در کشور خبر داد.

محسن مصطفایی در جلسه بررسی طرح‌های سرمایه‌گذاری حوزه کشاورزی در اردبیل گفت: در حال حاضر تسهیلات یارانه‌دار در بحث توسعه اشتغال و تولید بخش کشاورزی در قالب دو طرح اشتغال فراگیر و ایجاد اشتغال پایدار روستایی و عشایری پرداخت می‌شود. وی با بیان اینکه تاکنون در طرح اشتغال فراگیر بیش از ۴۰۰ میلیارد ریال تسهیلات به متقاضیان استان پرداخت شده است، افزود: از این لحاظ اردبیل دارای رتبه اول کشوری است. معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی جهاد کشاورزی استان ادامه داد: در قالب طرح ایجاد اشتغال پایدار روستایی و عشایری نیز تاکنون تسهیلاتی بالغ بر ۹۰ میلیارد ریال به متقاضیان پرداخت شده است. وی در خصوص میزان اشتغال ایجاد شده با پرداخت این میزان تسهیلات و اجرای این طرح‌ها یادآور شد: با پرداخت این تسهیلات کارآفرینی ۵۰۰ نفر از جوانان جویای کار شاغل شده‌اند. مصطفایی با بیان اینکه تسهیلات این طرح‌ها با بهره بانکی ۴ تا ۶ درصدی به سرمایه‌گذاران بخش کشاورزی پرداخت می‌شود، متذکر شد: بخش کشاورزی علاوه بر تأمین امنیت غذایی، وظیفه ایجاد اشتغال و حمایت از واحدهای تولید را نیز برعهده دارد. وی با اشاره به عدم محدودیت و مشکلات در پرداخت این تسهیلات، از سرمایه‌گذاران بخش کشاورزی به‌ویژه بخش‌های روستایی و عشایری خواست به منظور اخذ تسهیلات بانکی و اجرای طرح‌های خود به مراکز جهاد کشاورزی مراجعه کرده و تشکیل پرونده دهند.

چشم‌انداز آبادانی ۱۰۰۰ نقطه کشور با اقدامات قرارگاه عمران و آبادانی سپاه

قرارگاه عمران و آبادانی سپاه با هدف توسعه و رفع محرومیت در ۸۰ روستای خراسان شمالی ۴۱ پروژه محرومیت‌زدایی را با همکاری مردم به اتمام رسانده است و ۴۰ پروژه دیگر نیز در دست اقدام دارد

گزارش یک

میتراشپبازی

قرارگاه عمران و آبادانی سپاه پاسداران که از سال ۹۵ به منظور آباد کردن بیش از هزار نقطه از مناطق محروم کشور فعالیت خود را آغاز کرده، فعالیت در ۸۰ روستای محروم خراسان شمالی در چهار دهستان محروم گیفان در بجنورد، راستقان و حصارچه در راز و جرگلان و دهستان شیرین‌سو در منطقه مانه و سملقان را در دستور کار خود قرار داده است. همچنین در حال حاضر پنج دهستان دیگر نیز در شهرستان فاروج، شیروان و اسفراین در حال شناسایی هستند. این قرارگاه تاکنون توانسته است ۴۱ پروژه محرومیت‌زدایی را به مشارکت دادن مردم در چهار دهستان محروم خراسان شمالی به انجام برساند و ۴۰ پروژه دیگر نیز در دست اقدام دارد.

سال‌هاست محرومیت با زندگی روستایی درآمیخته است. واژه‌ای کوچک با بار معنایی بزرگ که از کمبود ساده‌ترین امکانات برمی‌آید و هر روز با تکرار مشقت‌های زندگی تازیانه‌ای جدید بر تن و جان روستاییان می‌زند. نبود مسیری برای سهولت در رفت و آمد، نبود خطوط آب و گاز، نبود مدرسه‌ای برای تحصیل، نبود درمانگاهی برای بهبود بیماران، نبود مسجد و هیئتی برای به جا آوردن اعمال دینی و غیره همگی بخشی از محرومیت‌های روستاییان را شامل می‌شود. کاستی‌هایی که برای رفعشان نیاز به روحیه‌ای جهادی و انقلابی است. کاری که سال‌ها پیش سپاه پاسداران در مسیر آن گام برداشته است. در این راستا نیز سردار سیدضیاءالدین حزنی، فرمانده قرارگاه سازندگی قرب کوثر خاتم‌الانبیاء سپاه در سال ۹۵ قول محرومیت‌زدایی از هزار نقطه روستایی را به مقام معظم رهبری داده است. از همین رو قرارگاه عمران و آبادانی با هدف توسعه و رفع محرومیت در روستاها آغاز به کار کرده است؛ قرارگاهی که برای پیشبرد اهدافش به صرف بودجه‌های کلان نیازی ندارد و با حداقل‌ترین امکانات و به کمک مردم وظیفه محرومیت‌زدایی را با روحیه‌ای جهادی پیش می‌برد و آثار آن را بر دل و ذهن روستاییان ماندگار می‌کند. این طرح در ۳۱ استان در حال اجراست و دهستان‌هایی که ضریب ۹ و ۸ دارند و بیشترین محرومیت را شامل می‌شوند مورد هدف برای محرومیت‌زدایی قرار می‌دهد.

■ زندگی و تولید به ۸۰ روستا بازمی‌گردد

همانطور که گفته شد، محرومیت‌زدایی از تمام نقاط محروم کشور مورد هدف قرارگاه عمران و آبادانی است و روستاهای خراسان شمالی هم به همین منظور انتخاب شده است. قرارگاه عمران و آبادانی از سال ۹۵ با شناسایی ظرفیت‌ها در ۸۰ روستای محروم خراسان شمالی در چهار دهستان محروم گیفان در بجنورد، راستقان و حصارچه در راز و جرگلان و دهستان شیرین‌سو در منطقه مانه و سملقان، شروع به خدمات‌رسانی کرده و پنج دهستان دیگر در شهرستان فاروج، شیروان و اسفراین نیز در دست بررسی قرار داده است. تاکنون نیز این قرارگاه توانسته ۴۱ پروژه محرومیت‌زدایی را به وسیله پای کار آوردن مردم در چهار دهستان محروم خراسان شمالی به انجام برساند و ۴۰ پروژه دیگر نیز در دست اقدام دارد.

> **معاون اجرایی سپاه حضرت جوادالائمه(ع) استان خراسان شمالی: «اهدافمان در روستاها ایجاد روستای تولیدمحور به جای مصرف‌گرایی است و می‌خواهیم در مسیر حرکت انقلاب، مسیری جریان‌ساز را در روستاها و دهستان‌ها تعریف کنیم چراکه امروز دهستان‌های ما باید تأمین‌کننده امنیت غذایی، جمعیتی و قدرت نرم برای نظام ما باشند»**

معاون اجرایی سپاه حضرت جوادالائمه(ع) استان خراسان شمالی با تأیید مطالب فوق در این راستا می‌گوید: «مجموعه قرارگاه پیشرفت و آبادانی بر اساس رویکرد مقام معظم رهبری که فرمودند هزار نقطه را آباد کنید با نگاه مردمی آغاز شده و مجموعه سپاه به عنوان پاسدار انقلاب در کنار تمام فعالیت‌ها در حوزه‌های دفاعی، فرهنگی، سیاسی و جنگ نرم موضوع پیشرفت و آبادانی را دستور خود قرار داده است.» سرهنگ محمدرضا شجاع می‌افزاید: «در کشور ۲ هزار و ۴۰۰ دهستان با ۹۸ هزار روستا وجود دارد که یک هزار و ۵۶۸ دهستان از این تعداد محروم است. از همین رو قرارگاه عمران و آبادانی با رویکرد انجام کارها با همکاری مردم در یک هزار و ۵۶۸ روستای محروم کشور اقداماتش را شروع کرده است.»

■ برنامه‌های قرارگاه عمران و آبادانی

این قرارگاه توانسته طی سال‌های ۹۶ و ۹۷ اقدامات خوبی را انجام دهد و آثار متعددی را از خود بر جای بگذارد. معاون اجرایی سپاه حضرت جوادالائمه(ع) استان خراسان شمالی در این راستا می‌گوید: «روحیه، تفکر و مدیریت جهادی مردم برای پیشبرد اهداف این قرارگاه لازم است تا همزمان در روستا آبادانی ایجاد کنیم و هم پیشرفت را در ذیل آن داشته باشیم.»

شجاع ادامه می‌دهد: «اهدافمان در روستاها ایجاد روستای تولیدمحور به جای مصرف‌گرایی است و می‌خواهیم در مسیر حرکت انقلاب، مسیری جریان‌ساز را در روستاها و دهستان‌ها تعریف کنیم چراکه امروز دهستان‌های ما باید تأمین‌کننده امنیت غذایی، جمعیتی و قدرت نرم برای نظام ما باشند.»

علاوه بر این از دیگر مشکلات روستاها مربوط به موضوع آموزش می‌شود. حضور کمرنگ معلم در روستا، چندپایه بودن کلاس‌ها، عدم همکاری اولیا با مدارس، ضعف بنیه اقتصادی مردم در روستا، ترک تحصیل روستا، ضعف بنیه علمی دانش‌آموزان، به کارگیری افراد ضعیف و ناتوانِ بعضاً شرکتی و آسیب‌ندیده به عنوان معلم در روستا، کمبود امکانات مالی و ضعف تجهیزات و منابع آموزشی در روستا و غیره همگی از این دست مشکلات هستند. شناسایی ظرفیت‌ها و فرصت‌هایی که در حوزه تعلیم تربیت وجود دارد، شناسایی معلم‌های بومی هر دهستان و استفاده از این ظرفیت‌ها برای ارتقای معدل دانش‌آموزان، توانمندسازی معلمان با برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دعوت از اساتید برجسته کشوری، برگزاری کارگاه آموزشی برای معلمان چندپایه، توجیه و آموزش مدیران مدارس و غیره از جمله فعالیت‌های این قرارگاه است که در زمینه توانمندسازی روستاییان در راستای ورود بهتر به بازار کار انجام می‌شود.

همچنین با توجه به اینکه در بسیاری از موارد زنجیره تولید تا فروش محصولات، تکمیل نیست، قرارگاه عمران و آبادانی با مداخله در این حلقه‌ها نیز درصدد افزایش اشتغال است. به عنوان مثال گیاهان دارویی مزیت بسیار عالی در استان محسوب می‌شوند اما در تولید محصولات دارویی بسیار ضعیف هستیم. بنابراین قرارگاه با ورود در این حوزه و دیگر حوزه‌هایی مثل پرورش شتر، تولید فرش و غیره و اتصال تولیدکنندگان به بازارهای داخلی و خارجی کمک‌کننده مردم است.

حراج جنگل‌های کهگیلویه و بویراحمد در گونی ذغال متخلفان مسلح

متخلفان مرز چند شهرستان را انتخاب کرده و با سوزاندن درختان هرگونی ذغال را ۲۰۰ هزار تومان به فروش می‌رسانند و مسئولان فقط می‌گویند «حوزه استحفاظی ما نیست!»

گزارش ۲

احمد هاشمی اشکا

دوستداران منابع طبیعی و محیط زیست کهگیلویه و بویراحمد می‌گویند باید خیمه عزا به پا کرد و انجمن‌های زیست‌محیطی استان رخت سیاه به تن کنند. سال‌هاست که ناله درختان بی‌پناه گوش فلک را کر کرده اما گویی اراده‌ای برای جلوگیری از این رویه وجود ندارد. البته گروهی از طرفداران محیط زیست معتقدند در حالی که قطع‌کنندگان درختان بلوط و تولیدکنندگان ذغال چوب برای ضابطان خاص قضایی مشخصند اما نه تنها برخوردی با آنها نمی‌شود بلکه هر روز خبرهای بدتری از راه می‌رسد. همین دیروز بود که فرماندار شهرستان لنده، علت اصلی آتش‌سوزی جنگل‌های کوه حاتم را وجود کوره‌های زغال عنوان کرد و گفت: «حدود ۳۵۰۰ درخت جنگلی طی ۱۵ سال اخیر در ارتفاعات کوه حاتم توسط عوامل کوره‌های زغال قطع و تخریب شده که از این تعداد حدود ۵۰۰ درخت مربوط به امسال است.»

خیلی جالب است، مسئولان می‌آیند و از اقدامات مخرب و مشمئزکننده افرادی حرف می‌زنند که به قول خودشان شناخته‌شده هستند، اما معلوم نیست چرا هیچ نهاد و مرجعی با آنها برخورد نمی‌کند و این بازی همچنان ادامه پیدا می‌کند. قطع وسیع درختان بلوط و وجود کوره‌های تولید ذغال در محدوده شهرستان‌های بهبهان و لنده چند سالی است که مطرح شده اما کسی واکنشی به آن نشان نمی‌دهد. جالب اینکه مسئولان شهرستان‌ها و به‌خصوص ادارات منابع طبیعی با اینکه همگی به این جنایت‌ها در حق محیط‌زیست اذعان می‌کنند اما هر کدام با بیان اینکه این تخریب‌ها و قطع و سوزاندن درختان در حوزه استحفاظی آنها نیست، خیال خودشان را راحت کرده و به پشت میز ریاستشان می‌روند.

■ متخلفان مسلح هستند

چند روز پیش آتش‌سوزی‌هایی در جنگل‌های کوه حاتم در شهرستان لنده در استان کهگیلویه و بویراحمد رخ داد. بعد از آن فرماندار شهرستان لنده علت اصلی این آتش‌سوزی را وجود کوره‌های زغال عنوان کرد. دارا کریمی‌نژاد با بیان اینکه شاهد صادرات هر گونی زغال به بهبهان با قیمت ۲۰۰ هزار تومان هستیم، گفت: «حدود ۳۵۰۰ درخت جنگلی طی ۱۵ سال اخیر در ارتفاعات کوه حاتم توسط عوامل کوره‌های ذغال قطع و تخریب شده که از این تعداد حدود ۵۰۰ درخت مربوط به امسال است.» وی ادامه داد: «سودجویان و متخلفین کوره‌های زغال در ارتفاعات کوه حاتم واقع در بین سه شهرستان لنده، بهمئی و بهبهان با چادر و کپر زدن و به صورت مسلح اقدام به قطع درختان جنگلی و ذغال‌گیری می‌کنند.» این مسئول در حالی از متخلفین مسلح صحبت کرد که گویی هیچ نهاد و سازمان و ارگانی جرئت برخورد با این سودجویان را ندارد و همگی آنها را پذیرفته‌اند تا به تخریب و قطع درختان ادامه دهند. البته فرماندار شهرستان لنده درخواست ایجاد پد هلی‌کوپتر و ایستگاه تأمین سوخت بالگرد برای کنترل بهتر آتش‌سوزی‌های کوه حاتم و کوه سیاه را ضروری دانست اما نگفت اگر متخلفان این تجهیزات را هم به تسخیر خود درآورند، آیا اراده و نیرویی برای برخورد با آنها و پس گرفتن لوازم وجود دارد یا باید از خیرشان گذشت!

> **هرچند فرماندار شهرستان بهمئی مدعی شده امسال برای ۳۰ نفر متخلف تشکیل پرونده شده است و درخواست کرده تا دستگاه قضایی برخورد شدید و جدی با متخلفان داشته باشد، اما آمار ۱۵ سال جنگل‌سوزی نشان می‌دهد که هیچ اراده‌ای برای برخورد با متخلفان وجود ندارد**

■ خوزستانی‌ها وارد عمل شوند

«طی یک ماه اخیر چهار مورد آتش‌سوزی در جنگل‌های شهرستان بهمئی رخ داده که دو مورد اخیر در مرز بین سه شهرستان لنده، بهمئی و بهبهان به صورت گسترده بودند.» اینها بخشی از حرف‌های حکمت‌الله سنایی، فرماندار شهرستان بهمئی است که همراهی مردم و دستگاه‌ها و ادارات شهرستان و ستاد بحران استان را برای مهار و خاموش کردن آتش‌سوزی‌ها مطلوب دانسته است. وی با بیان اینکه قطع درختان ارتفاعات کوه حاتم در بین سه شهرستان (لنده، بهمئی و بهبهان) بیش از ۱۵ سال است که ادامه دارد، گفت: «اصل ماجرای آتش‌سوزی‌های کوه حاتم از بخش تشان شهرستان بهبهان است که سودجویان و قاچاقچیان زغال اقدام به قطع درختان و تهیه زغال می‌کنند.» سنایی تنها راه‌حل این مسئله را در دست مسئولان استان خوزستان و شهرستان بهبهان می‌داند. هرچند فرماندار شهرستان بهمئی مدعی شده امسال برای ۳۰ نفر متخلف تشکیل پرونده شده است و درخواست کرده تا دستگاه قضایی برخورد شدید و جدی با متخلفان داشته باشد، اما همین آمار ۱۵ سال جنگل‌سوزی نشان می‌دهد که هیچ اراده‌ای برای برخورد با متخلفان وجود ندارد. سنایی هم با اشاره به نبود تجهیزات و امکانات لازم برای خاموش کردن آتش‌سوزی جنگل‌ها بیان کرد: «نبود تجهیزات و امکانات مهم‌ترین مشکل شهرستان در هنگام آتش‌سوزی جنگل‌هاست که لازم است تدبیری در این زمینه صورت گیرد.»

گذر و نظر

محمدرضا هادیلو

بیابانزایی بیشتر می‌شود حاشیه شهرها گسترده‌تر

بر اساس گزارش‌های سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، در حال حاضر بیش از ۲۰ درصد مساحت ایران تحت تأثیر بیابانزایی قرار دارد. همچنین سرانه بیابان در کشور ما ۴۳۰۰ متر مربع است، این در حالی است که سرانه بیابان در جهان ۲۰۰۰ متر مربع است. همچنین و بر پایه آمارهای کنوانسیون مقابله با بیابانزایی، حدود یک ششم جمعیت جهان، سه چهارم اراضی خشک جهان، یک سوم خشکی‌های روی کره زمین در معرض بیابانی شدن قرار دارند که در همین رابطه ۱۱۰ کشور دنیا در معرض بیابانزایی هستند.

«بعد از تغییر اقلیم و گرمایش جهانی و کمبود آب، بیابانزایی سومین چالش کره زمین محسوب می‌شود. در ایران نیز بیش از ۲۰ درصد مساحت کشور تحت تأثیر بیابانزایی قرار دارد که همین مسئله سرانه بیابان در ایران را به بیش از دو برابر سرانه جهانی رسانده است.»

اینها صحبت‌های رئیس سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور است که معتقد است کارهای خوبی هم در رابطه با بیابان‌زدایی صورت گرفته و می‌گوید: «اقدامات خوبی در سطح ۸ میلیون هکتار از اراضی کشور انجام شده اما هنوز تا رسیدن به نقطه تعادل، کارهای زیادی داریم و باید حدود ۷/۵ میلیون هکتار عملیات بیابان‌زدایی دیگر انجام شود. بر اساس آمار از سال ۲۰۰۰ در جهان حدود ۱۷۳ میلیون مهاجرت داشتیم ولی در سال ۲۰۱۵ این رقم به ۲۴۴ میلیون نفر رسید که افزایش ۴۱ درصدی مهاجرت در جهان را نشان می‌دهد.»

این یک حقیقت است که مهاجرت‌ها نشانه تخریب سرزمین، بی‌ثباتی سیاسی، ناامنی غذایی، فقر و جنگ است. همچنین پدیده جنگ‌افروزی از جمله موضوعات مهمی است که باعث تخریب سرزمین‌ها و از بین رفتن منابع می‌شود. امسال در روز جهانی مقابله با بیابانزایی با شعار «سرزمین ما، خانه ما و آینده ما»، باید تلاش کنیم نسبت به شناخت توانایی سرزمینمان و ایجاد فرصت‌ها برای پایداری زندگی مردم اقدام کنیم و با توجه به شرایط اقلیمی و استعداد هر منطقه اجازه ندهیم مردم به خاطر خشکسالی و فقر دست به مهاجرت بزنند زیرا مهاجرت بی‌رویه موجب حاشیه‌نشینی در اطراف شهرها می‌شود.»

■ حاشیه‌ها سندی بر سوءمدیریت‌ها

با توجه به اقدامات صورت گرفته در کشور در زمینه بیابان‌زدایی در سطح ۸ میلیون هکتار، از جمله احداث بادشکن، بذرپاشی، نهال‌کاری، مالچ‌پاشی، مراقبت و آبیاری همچنین در قالب پروژه‌های ترسیب کربن با جوامع بین‌المللی نیز همکاری‌هایی انجام گرفته ولی اینها برای کشوری مثل ایران کافی نیست. اوضاع و احوال طوری شده که دیگر بحث خشکسالی و تبدیل مزارع و زمین‌های کشاورزی به بیابان از یک موضوع عادی خارج شده و می‌توان از آن به عنوان یک معضل اجتماعی و موضوع امنیتی یاد کرد؛ چراکه هم‌اکنون در بسیاری از مناطق و روستاهای مختلف کشور مردم به خاطر خشکسالی و فقر دست به مهاجرت می‌زنند. زمانی که آنها خود را در بیابانی بی‌آب و علف می‌بینند، عطای زندگی در سرزمین آبا و اجدادی‌شان را به لقایش می‌سپارند و بار سفر می‌بندند و گواه این ادعا هم افزایش روزافزون حاشیه‌نشینی در اطراف شهرهای کوچک و بزرگ است. به هر حال در این وانفسا روز جهانی مقابله با بیابانزایی بهانه‌ای شد تا مسئولان یادشان بیفتد که باید حرف‌هایی در این رابطه بزنند و با ارائه آمار و ارقام، هشدارهایی بدهند که مشخص شود آنها هم می‌دانند در حال حاضر بیابان چه بلایی به سر ایران می‌آورد و تا چند سال آینده چه تصویری باید از جنگل‌ها و مراتعمان داشته باشیم، اما فراموش نکنیم اگر سرانه بیابان در جهان ۲ هزار متر مربع است، این عدد در ایران به بیش از دو برابر یعنی ۴۳۰۰ مترمربع رسیده است.

گذری بر استان‌ها

■ خراسان جنوبی: مدیر عامل شرکت معدنی مواد نسوز بیرجند از وجود ۸۰ درصد ذخایر منیزیتی کشور در خراسان جنوبی خبر داد. محمدهادی اربابی افزود: در خراسان جنوبی هم‌اکنون ۳۸ معدن منیزیت وجود دارد. وی ادامه داد: در خراسان جنوبی سالانه بیش از ۲۰۰ هزار تن منیزیت با عیارهای مختلف استخراج می‌شود که ۱۵۰ هزار تن آن از تأمین ۳۵ درصد نیاز منیزتی کشور در خراسان جنوبی معادن زیرمجموعه شرکت معدنی مواد نسوز بیرجند به دست می‌آید. منیزیت تولید شده در استان مصرف داخلی دارد و صادر نمی‌شود و در کل کشور شرکت‌های تولید حدود ۵۰ درصد منیزیت مورد نیاز کشور را تولید می‌کنند.

■ سمنان: رئیس حج و زیارت سمنان با بیان اینکه یک هزار و ۲۰۰ نفر از استان امسال راهی سرزمین وحی می‌شوند، گفت: تاریخ اعزام زائران ۲۷ تیرماه سال جاری خواهد بود. خلیل دل‌پاک با بیان اینکه اعزام حجاج از طریق ۹ کاروان انجام خواهد شد، افزود: شهرهای سمنان و شاهرود هر کدام با سه کاروان و دو کاروان از دامغان و یک کاروان از گرمسار راهی سفر حج خواهند شد.

■ لرستان: نماینده مردم دورود و ازنا در مجلس شورای اسلامی از افتتاح مدرن‌ترین ریل باس ناوگان ریلی دورود خبر داد. مجید کیانپور با بیان اینکه برای اولین بار مدرن‌ترین ریل باس به ناوگان ریلی دورود تحویل داده شد، گفت: این ریل باس پیشرفته بیش از ۳۶۰ میلیارد تومان ارزش داشته و برای اخذ مجوز و تحویل آن تلاش‌های فراوانی صورت گرفت که قطعاً و یقیناً این حرکت برگ زرینی در خدمت‌رسانی به مناطق کمتر برخوردار است.

■ چهارمحال و بختیاری: مدیر باغبانی جهاد کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری گفت: امسال ۲۴ هزار تن بادام در باغات استان تولید شده است که با این میزان تولید، چهارمحال و بختیاری برای دوازدهمین سال متوالی رتبه نخست تولید این محصول را در کشور کسب کرد. ابراهیم شیرانی اظهار کرد: بادام‌های تولیدی از ارقام مامایی، سفید، ربیع، شاهرود، سنگی و محلی است. وی برداشت بادام در هر هکتار را دو تن اعلام و خاطرنشان کرد: از مجموعه باغات این استان ۱۲ هزار هکتار از باغات در استان بارور و ۲ هزار هکتار غیربارور هستند.

■ کرمان: مدیر آبفای شهرستان کرمان گفت: به منظور کمک به منابع تأمین آب شرب شهر کرمان، چهار حلقه چاه پس از مهندسی مجدد وارد مدار بهره‌برداری شد. غلامرضا زین‌الدینی افزود: با وارد مدار شدن این چاه‌ها به منابع تأمین آب شهر کرمان، ۷۷ لیتر آب در ثانیه به ظرفیت تولید شهر کرمان افزوده شده است. وی ادامه داد: ان‌شاءالله با همکاری مردم در صرفه‌جویی فصل پیک مصرف و مدیریت مصرف بهینه توسط مشترکین، فصل تابستان را با کمترین مشکل در زمینه تأمین آب سالم و بهداشتی سپری خواهیم کرد.

■ مازندران: دادستان ساری اولویت دستگاه قضایی را حل معضل پسماند در استان دانست و گفت: نحوه دفع پسماند در استان مناسب نیست. سید یونس حسینی به معضل پسماند در استان مازندران اشاره کرد و افزود: از مرکز دفن زباله در بابل، آمل، ساری و غیره بازدید شد و نحوه دفع پسماند در استان مناسب نیست و باید چاره‌اندیشی شود. در حال حاضر زباله‌سوز در شهرهای ساری و نوشهر در دست‌ساخت است و امیدواریم این طرح‌ها زودتر به بهره‌برداری رسد.